

Méltósági árak:

Helyben:
 Egész évre 6 korona.
 Félévre 3
 Vidékre:
 Egész évre 12 korona.
 Félévre 6
 Egyes szám ára 1 kr.
 (2 fillér.)

DEBRECZENI FRISS UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik:
mindennap
 hétfőn és ünnep után
 való napon is.
 Hirdetések díjszabás
 zerint.
 Egyes szám ára 1 kr.
 (2 fillér.)

Szerkesztőség: Kossuth-utca 18. szám.
 Telefont 139. szám.
 A lap szellemi részét illető közlemények ide küldendők.

Főszerkesztő:
S A S E D E.

Felelős szerkesztő:
HARSÁNYI SÁNDOR.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 18. szám.
 Telefont 139. szám.
 Előfizetések, hirdetések és reklámközlemények itt vétetnek fel.

Az ujbpesti boltos.

Debreczen, augusztus 7.

Az ujságokban olvasom a hirt, hogy egy méltóságos ur, egy eleven gróf Ujpesten fehérmű tisztító intézetet nyitott és üzleti körlevele szerint jutányosan vállalja el a viselt gallérok és kézelők tisztítását. Méltóságos ur, ha én Ujpesten laknék, minden bizonynyal önnél tisztíttatnám a fehérműimet. Mert mindenesetre ingerelne a dolog, hogy én a tekintetes ur, plaszttront viselek, a mit egy méltóságos ur vasalt ki fényesre. S azt hiszem, sokan lesznek az ujbpestiek között, a kik így gondolkoznak. Száz koronát tehát egy ujbpesti hatosért, hogy az ön üzlete hamarosan felvirágozik, a konkurrens pedig törkre fog menni. Az idea fölötté praktikus és lukratív. Nem tudom, milyen volt ön grófnak; azt se tudom, milyen lesz fehérmű tisztítónak; de hogy a számítás nem rossz, azt állítom.

Azonban, méltóságos ur, ne gondolja, hogy vállalatával — konkurrensén kívül is, — minden ember őszinte üdvözlőre szolgált reá. Ön bizonyosan úgy gondolkozott, hogy a XX. század hajnalán élünk, a mikor millió, meg millió ember, millió, meg millió nyomtatott papiros napról napra ordítja a szent demokrácia térhódítását és diadalát. Terjed is a demokrácia szóban és papíron, de a való életben oly messze vagyunk tőle, mint ama szerencsétlen Capet polgártárs szomorú halála előtt. Ama társadalmi osztály, a minek ön ezelőtt tagja volt, önre mélységes megvetéssel néz alá; és a tisztelt polgári osztály tagjai közt is sokan lesznek, a kik fölötté furesának találják az ön vállalkozását; sőt akadnak, a kik önt ezért ki is nevetik. Mert a demokrácia gyakorlati uralkodása ma még úgy áll, hogy még azt is különösnek találták, mikor nemrégiben egy tönkrement milliomos, építési vállalkozó visszatért a régi mesterségéhez, a borméréshez. S a ki ezelőtt előkelő urakat foga-

dott márványos palotájában, most a gyári munkások intésére szalad és hozza nekik a két deczi asztalít. A mai demokráta kor felfogása szerint annak a milliomosnak nem kellett volna újra munkához látnia, hanem addig járnia a nyakára valami ismerős nagy urnak, akit palotájában vendégtelt, míg az betette volna valami kis hivatalba. Ezt találta volna mindenki természetesnek. De a milliomosból lett bormérőt mindenki megcsodálta, mint egy abszormis csodát. Ilyen demokráta vagyunk!

Méltóságos ur, ön egy szép reggelen bizonyára arra ébred, hogy nincs egyebe a grófi titulánál. S arra is hamarosan rájön, hogy abból nem lehet megélni. Ön legalább nem akart megélni. Mert mások abból próbálnak existálni. Ha fiatalok még; pláne ha katonák is hozzá: leházasodnak s eladják a nevüket pénzért, amit a kormány elnevezéssel kendőznek szalonképessé. Ha ezt nem tehetik, élőködnek a familiájuk nyakán s szelik a panaszos kenyeret a ezimeres nyelű késsel. Vagy pedig addig kunyorálnak, kilincselnek, míg bedugják őket valami sinecurába. Még egy ut van: a szélhámoskodás utja. Erre is lépnek elegen. Sokkal többen, mint a melyre ön lépett, a mely az ujbpesti fehérműtisztító intézetbe vezet. Inkább a saját becsületüket is bepiszkitják, minthogy a más fehérműit tisztítsák. — Ugy bizony méltóságos uram!

Mindebből láthatja, hogy vállalkozása nem könnyű s az ugynevezett közvélemény könnyű fejesóválással fogadja. De én ezzel szemben azt mondom méltóságodnak, hogy ne törődjék azzal a közvéleménnyel; törődjék egyedül a védőivel! Legyen rá gondja, hogy intézetéből minden gallér és kézelő oly tisztán kerüljön vissza a gazdájához, mint a frissen esett hó. Akkor ön boldogulni fog s édes keveset fog önnek ártani a Gothai almanak uraimék háborgása. Mert ön, uram, becsületes munkára adta fejét s

a becsületes munka a legnagyobb hatalom a világon: áztat és jutalmaz, serkent és boldogít; édesebb a dicsőségnél és hatalmasabb a közvéleménynél. Aki becsülettel dolgozik: Szuverén ur, akinek módjában is van, jogában is áll megvetni az egész világ véleményét. S higgye el, hogy ma még önön mosolyognak, de lesz idő, amikor többé a hasonló vállalkozás nem kelt csodálatot, mert a demokrácia, ha lassan is, de mégis lépésről-lépésre diadalmasan viszi előre tiszta, szent lobogóját. S akkor majd csak a becsületes munkának lesz ázsiája. Messze még ez az idő, — de el fog jönni. Az ujbpesti boltos az uttörők közé tartozik. Irigylem az ujbpestieket, hogy nála tisztogattathatják a ruháikat és támogathatják becsületes vállalkozásában azt a derék embert.

S. E.

TÁVIRATOK.

A kolozsvári zavargások.

Kolozsvár, augusztus 7. (Saját tudósítónktól.) A mai városi közgyűlésen heves viták voltak az utóbbi szavazások miatt. A városatyák rendkívül izgatottan tárgyalták az esetet s nagy vihart idézett elő a főispán azon indítványa, hogy a rend fenntartását tovább is katonák teljesítsék, míg a városban a nyugalom teljesen helyreáll. A bizottsági tagok nagy része az államrendőrség felállítását mellett emelt szót. Míg a közgyűlés tartott, nagy csoport ember ácsorgott a városháza előtt, de rendezavarás nem történt. Az utcákon erős katonai és csendőrorjáratok czirkálnak, a legkisebb csoportosulást megátolják. A kedélyek még mindig izgatottak.

Frigyes császárné temetése.

Hamburg, augusztus 7. (Saját tudósítónktól.) Hír szerint vasárnap délelőtt Cronbergben gyászistentisztelet lesz Frigyes császárnéért, a temetés pedig kedden lesz Potsdamban.

Orosz hajóraj a Dunán.

Konstanca, augusztus 6. (Saját tudósítónktól.) Az orosz hajó-

raj tisztjei reggel 8 órakor visszatértek Sinájába. Mindjárt megérkezésük után lsteniszttelet volt a székesegyházban, a melyen jelen voltak a hatóságok és az orosz tisztiek. Bratiano hadügyminiszter délelőtt 11 órakor ideérkezett és a Begele Carol hadihajóra, majd az Elisabet a czirkálójára ment, a hol Uildebrand altengernagy látogatását fogadta. A miniszter azután a Szinopo orosz hadihajón viszonozta a látogatást. Este a Regele Carol hadihajón az orosz tisztiek tiszteletére 80 teritékű ebéd, utána pedig a tisztikaszinóban bál volt. Károly király a Románia csillagrend nagykeresztjét adományozta Uildebrand altengernagynak. Az orosz hajóraj többi tisztjei is kaptak kitüntetést.

Crispi állapota.

Nápoly, augusztus 7. (Saját tudósítónktól.) A ma reggel kiadott orvosi jelentés szerint Crispi állapota változatlan.

Bresci bűntársai.

Róma, augusztus 7. (Saját tudósítónktól.) A Tribuna jelentése szerint a milánói főügyész előterjesztette a Bresci bűntársai ellen való eljárásra vonatkozó iratokat. Azt indítványozza, hogy az összes gyanúsítottak ellen szüntessék be az eljárást, kivéve Granotti Luigit, a ki vád alá helyező Umberto király meggyilkolásában való bűnrészeség miatt. Jaffei ellen, a kit Svájcban fogva tartanak, csak a kiadatási eljárás befejezése után fogják megindítani a pört.

A debreczeni jogakadémiáról.

Bukott jogászok nagy száma.

Debreczen, augusztus 7.

A napokban került a nyilvánosság elé Bartha Béla dr.-nak, a debreczeni kollégium múlt évi akadémiai igazgatójának szerkesztésében a főiskola akadémiai tanszékainak évkönyve. A terjedelmes könyvet ez alkalommal nem akarjuk ismertetni, bár annyit most is megjegyzünk, hogy gondosabban összeállított munkát elképzelni sem lehet. Hogy az általános ismertetés előtt foglaljunk vele — tesszük ezt egy vég-

Michelstädter S.E. & H.

kizárólag czipőraktár, bevéselt szabott árakkal.

DEBRECZEN, Piacz-utca 40. szám.

telenül elszomorító, megdöbbentő statisztikai kimutatás miatt, a mely az igazgató jelentésében a félévi vizsgálatokról, vagyis az ugynevezett kollokviumokról ad tájékoztatást.

Ez a statisztika azt a megdöbbentő tény tárja fel, hogy a debreczeni jogakadémiára az elmúlt évben beiratkozott 244 hallgatónak a kollokviumokon több mint fele elbukott, vagyis a negyedéves joghallgatók között 15 nem kaphatott végbizonyítványt. A II. ik évfolyamon 35 nem tehetett második, az első évfolyam 30 nem tehetett első alapvizsgálatot. Hogy pedig perczentekben — világosan lássuk a dolgot, közreadjuk az évkönyvből kivett szomorú statisztikát.

A IV-ik évfolyamon volt 31 joghallgató.

Ezek közül:

jeles eredménnyel kollokvált	9.67%
jól	25.80%
kielégítő	3.22%
elégtelen	29.02%
vizsgálatot nem tett	22.58%

Egy felfüggesztett, egy eltávolított, egy félét veszített. Tehát még a pályájuk végén járó fiatal embereknél is 61.3% a kellő eredményt épen nem tanúsított arányszáma.

A III. évfolyamon volt 36 joghallgató.

Ezek közül:

jelesül vizsgázott	8.33%
jól	5.56%
elégtelenül	58.33%
vizsgálatot nem tett	5.56%
felfüggesztett	16.66%
félét veszítette	5.56%

Vagyis ezen az évfolyamon 86.11% nem mutatott fel eredményt.

A II. évfolyamon volt 78 joghallgató.

Ezek közül:

jelesül vizsgázott	6.41%
jól	26.93%
kielégítőleg	12.83%
elégtelenül	34.61%
vizsgálatot nem tett	15.38%
felfüggesztve	3.84%

Tehát az eredményt fel nem mutatók arányszáma is még mindig 53.83%

Az I. évfolyamon volt 86 joghallgató.

Ezek közül:

jelesül vizsgázott	11.63%
jól	32.56%
kielégítőleg	18.60%
elégtelenül	10.46%
vizsgálatot nem tett	23.56%

a fennmaradó részből egy ifjút félév felfüggesztésére, kettőt félév elvesztésére ítélték. Nem mutatott fel tehát eredményt: 37.21%.

Álljunk meg egy pillanatra a száraz statisztikánál s gondolkozzunk kissé felette. Mi lehet az oka annak, hogy az ország legnépesebb akadémiáján közvetlen pályájuk végén álló hallgatók 61.3 perczentje esik el s vár még egy vagy két félét az abszolválásig.

Mi lehet az oka, hogy a harmadéves joghallgatók — horrendum dictu — 86.11 perczentje esik el s veszít fél éveket a nem kollokválás miatt. Mit csinálnak hát ezek a fiatal emberek, a kik a büszke és szép jogász nevet ennyire nem becsülik meg?

Az akadémia igazgatója a következő reflexiót fűzi a dologhoz:

„Azt a szomorú tapasztalatot kell tehát az idén tenünk, hogy a szorgalom és kötelesség-teljesítés a tanulmányi idő éveivel nem hogy nőne, hanem majdnem egyenes arányban fogy s tetőpontját a III-ad éven éri el, de a IV-ed éveseknek, a pálya végén állóknak, arány-

száma is megdöbbentő. **Bár évek hosszú sorára kell ily rossz eredményért visszamenünk,** mégis főokot a kötelesség iránti érzésnek a modern ifjúságot jellemző rohamos hanyatlásában kell keresnünk.“

Tehát a baj már akut — orvoslására pedig csak az idén tettek kísérletet azzal, hogy az egyházkerület kimondotta, hogy az a joghallgató, ki kollokviumait nem végzi sikeresen jótéteményét elveszti.

Ez ugyan nem fog segíteni a bajon, mint a hogy nem segített eddig sem, mert hiszen a tanári kar a bukott joghallgatónak eddig sem adott kedvezményeket. Az az akadémiai hallgató — a ki elveszti tápin-tézeti tandíj kedvezményét, elveszti egyuttal tanulási kedvét is. Határozottan állítható, hogy a bukások perczentje épen e miatt emelkedik.

Csődalatos azonban, hogy míg Debreczenben 150 jogász bukik el és veszít fél éveket, addig Eperjesen Nagyváradon, Pozsonyban, Egerben, Pécsen és Kassán az évkönyvek arról adnak számot, hogy ott a joghallgatók tulnyomó perczentje alapvizgázik, végbizonyítványt nyer és államvizgázik. Pedig zseniális dologban a felsorolt tanintézetek hallgatói nem mulják felül a debreczeni ifjakat. Hogy ott akadály nélkül haladnak — magyarázata az, hogy ott nincs kötelező kollokvium. Nem kell a jogásznak parancsára magolni — hanem egy esztendő lefolyása alatt a tanórák hallgatása mellett esendesen készülhet az alap és államvizgákra. Így van ez különben a két egyetemen is s csupán Debreczen, Kecskemét és Sárospatak rajong a kötelező kollokviumokért. Pedig a tapasztalás azt mutatja, hogy az egyetemokről és azokról az akadémiákról, a hol a kötelező kollokvium nem nyűgözi le a hallgatókat — jeles, minden tekintetben képzett jogászok kerülnek ki. Természetes, hogy ha kedvük tartja, félévénként beszámolnak tanáraiknak előmenetelükről.

Nem lehetne e a magyar kálvinizmus első főiskolájában is követni az egyetemi oktatás módszerét. Nem lehetne e a 86 százalékos bukásokat megszüntetni egyszer s mindenkorra a kötelező kollokviumok eltörlésével. Hiszen tudják azt a tanárok is, hogy kollokviumokra nem magának — hanem a tanárnak szokott tanulni a joghallgató. Ugy gondolkozik, hogy teljesen elég — ha az alapvizgára tanul magának! Vagy olyan felemelő dolog évről-évre konstatálni, hogy a kötelező kollokvium mellett fele elbukik a jogakadémiának?

Azt hisszük érdemes lesz erről a kollégium vezető férfainak gondolkodni.

Tolsztoj a hadseregről.

A nagy író legújabb levele.

Debreczen, augusztus 7.

Mintegy két hónappal ezelőtt Szófiában Schopoff nevű fiatal embert írték el, a ki vonakodott bevonulni ezredéhez. Hatásos védbeszédben kijelentette, hogy Tolsztoj műveinek olvasása vitte őt a katonai szolgálat megtagadására.

Midőn Tolsztoj e perről tudomást szerzett, a következő levelet írta a szófiai „Szabad gondolat“ című lap

szerkesztőjének. Ez a levél kétség-telenül az utolsó, mely a nagy író tolla alól betegsége előtt kikerült.

Szerkesztő ur! Fogadja köszönetemet a Schopoff-ról küldött hírekért.

Bár nem egészen értettem meg a védbeszédet (polgár nyelven), mind azonál látom, hogy olyan ember mondtotta el, a ki meg van győződve a keresztény igazságról.

Schopoff még nagyon fiatal, miért is a megpróbáltatás annál rettenetesebb lehet reá nézve. Adja Isten, hogy ne legyen az a föld, a melyben a magok gyorsan csiráznak, de nem fejlődnek ki teljesen. Legyen ő az a föld, melyben a magok bőségesen termik a gyümölcsöt.

Minél tovább élek és gondolkozom, annál inkább meggyőződöm arról, hogy a hadsereg — vagyis a gyilkosságra kész emberek — nem csak minden bajnak oka, de oka az erkölcsök romlása a világon és annál inkább meggyőződöm, hogy a baj elhárítására nincs más eszköz, mint az, melyet a jó és kedves Schopoff választott. Isten segítse őt...!

Minél tovább élek, annál jobban csodálkozom a mi tudományos világunk elvakultságán (gyakran úgy tetszik nekem, hogy ez az elvakultság szándékos), mely sokféle eszközt ajánl arra, hogy az emberek a rossztól megmentessenek, de nem ajánlja azt az egyetlen eszközt, mely képes lenne az embereket egyszerre megóvni bajaiktól és a gyilkosság borzasztó vétkétől, mely a jelen társadalmi rend fenntartója.

Csak a kormányok nem elvakultak; ők a gyilkosság által tartják fenn magukat. Ezért félnek Schopofftól jobban, mint szomszédaik minden hadseregeitől.

Őn valószínűleg ért oroszul, tehát meg fog bocsátani, hogy nem az ön nyelvön válaszolok önnek. Ha érintkezhetik Schopoffal, juttassa hozzá szeretetem, hála és becsülésem kifejezését a következő tanácsal: ne maradjon meg továbbra is vonakodásában, ha azt az emberekért és nem az Istenért teszi. Vezetesse magát egyedül Isten iránti érzelmei által.

Ha értesít Schopoff sorsáról, igen hálás lennék ezért.

Becsülésem kifejezésével, mindig az ön szolgálatkés

Tolsztoj Leó.

Vigécz a menyországban.

— A megtréfált kereskedők. —

Ha az ember a vonaton utazik, rendszeren két-három vigécz közé kerül s ha unalmában szóba ereszkedik velük Budapesttől—Predeálig rendszeren jó izü élcezzel traktálják. Kárpátoktól az Adriáig, Makótól—Jeruzsálemig annyi humort szívnak magukba, hogy egy tuczat tollforgató vigécz összeülve megtudná írni az anekdoták száz köteles lexikonját. Szmuk Samu, a ki mellesleg mondva pörkölt kávéban utazik, arrogans fellépése miatt a kereskedők gyűlölt alakja.

Szmuk, miután több ízben sikertelenül kereste fel egy közeli város kereskedőit, a napokban csupán azért utazott ide, hogy egy pokoli élcezzel bosszút aljon. Beállított a kereskedők egyesületébe s egy trabukóra gyujtva, arra kérte az ott lévő kereskedőket, hogy hallgassák meg utoljára, azután megesküszik, hogy többé nem teszi be lábát X. városába. Ez utóbbi feltétel alatt készek voltak őt meghallgatni.

— Uraim, — kezdé diadalmas arcczal a vigécz — az éjjel a Korondban aludtam. Álmodtam, hogy Jákobénál, a ki égig érő létrán látta mászkálni az angyalokat. Azt álmodtam, hogy a menyországban va-

gyok. Szent Péter csekély borralalóért ajánkozott, hogy végig kalauzol a mennyország labirintusán. Monda nom sem hell, hogy a mennyország káprázatón szép volt. Arany, ezüst, gyémánttól csillogott minden: oldal, alap, tető.

De ah! Kellemetlen helyzetbe kerültem. Köhögési roham fogott el s — követem alázattal — köpni akartam. Aranyra, ezüstre, gyémántra csak a bolond ember köp, Szmuk Samu nem csinál ily szamárságot. Szent Péter kiségett a zavarból, megszólalt:

— Szmuk ur, amott van egy mély gödör, ott leköphet a földre.

A gödörhöz megyek, de a következő pillanatban visszatáncorodom.

— Köpjön csak le bátran, — szólt a nagy szent.

— Nem tehettem, mert a gödör alatt épen az X. városi kereskedők kalábereznek.

— Köpje le őket bátran, — biztatott Szent Péter — azok úgy sem vesznek magától soha pörkölt kávé.

Szmuk Samu több kék fottal s dagadt arcczal hagyta el a kereskedők egyesületének helyiségét.

Kortesevilág.

Képviseleválasztási adomák.

Debreczen, augusztus 7.

Az országgyűlés óramutatója tizenkettőre jár. A hónapok szeptember elején még egyszer összejönnek rövid időre a Sándor-utcai házban, de aztán hamarosan szétroppennek a kerületekbe, a hol kora ősszel meglesznek a választások.

A kortesevilág már javában éli világát szerte az országban. A képviselő urak és pártvezérek figyelme ismét ráterelődött a t. választópolgárookra, a kik mostanában alig győzik a sok uri parolázást.

E kortes hetekben talán nem lesz érdektelen, ha néhány napon át lapunkban egy csomó képviselőválasztási adomat és epizódot elevenítünk föl. Szólnak pedig ezek a következőképen:

Kortese-fohász.

— Uraim! képviselőválasztást minél előbb, mert én már nagyon — ihatnám.

Jelölt mindenfelé.

Egy vidéki uriember sétálgat a budapesti Kossuth Lajos-utczán egyik fővárosi ismerősével.

— Ugyan Béla, kicsoda ott az a bodorhaju ember?

— Képviseleválasztás.

— Hát az a kis kopasz, abban a szürke kabátban?

— Képviseleválasztás.

— Hat az a kajalabu, a ki épen most ment el mellettünk?

— Képviseleválasztás.

— Ugyan kerlek, mutass már egy olyan embert, a ki nem képviselőjelölt.

— Hja, édes barátom, az nehéz dolog — mostanában.

A hang és a pincze.

— Én kedves szomszéd — szól Csavargó Gergely — nagyon félelem a képviselőnk, mert az őt év alatt még a száját sem nyitotta föl. Talán a hangját is elvesztette már.

— Az mind nem numerál — válaszolt Sima András — majd meghalljuk, ha választáskor a pinczét kiánytatja.

Lábműves.

A választók összeírása alkalmával a bizottsági elnök azt kérde egyik csizmadia mestertől:

— Ugy-e, ön kézműves?

— Nem kérem — én lábműves vagyok — választott helyreigazitóan a csizmadia mester.

A hol nincs ellenjelölt.

Egyik fejérmegyei kerületben (ritka ez már manapság) egyhangu választásra

volt kilátás. A szomszéd kerület koretese, a hol három jelölt is küzdött a pálmáért, találkozik a másik kerület egyik választójával. Odalép hozzá s részvétellel megrázza a kezét.

— Sajnálom kendteket.
— Már miért?
— Hát hogy a mostani választáson szomjan maradnak!

Miért nem lép föl?

— Kőrösházy nem lép föl képviselőnek?
— Nem.
— És miért?
— Mert annak, hál' Istennek, van még mit ennie.

Csak győzzünk!

— Ambrus gazda, melyik párthoz tartozik kend? — kérdi a szolgabíró.
— A kormánypárthoz — feleli az atyafi.
— Hiszen kend az ellenzékre szavazott.
— Igen ám, csak hogy a feleségem azt mondta, hogy ha nem a balpárti követre szavazunk, akkor nem győzzünk. Bánom is én, akármelyik párt, csak győzzünk!

Öszinte program.

Ujságot olvas Lőwi Salamon. Jön a jegyző.
— Ejnye Salamon, de nagy politikus lett. Talán csak nem akar képviselő lenni?
— Miért ne? Sok honatya van, a ki annyit sem ért a politikához, mint én.
— Aztán, ha úgy véletlenül megválasztanák, melyik párthoz szegődnek?
— Nü, hát ahhoz, a melyik megválasztana.

Mi a politika?

Ezt kérdezte valaki egy nagyszáju kortestől, ki a következő megfajtást adta:
— Valakinek úgy lopni ki a szemét, hogy meg ne lássa.

Ha akadna!

Egyik kerület képviselője beszámolóbeszédet mondott választóihoz. A többi közt ezeket mondá:
— Tisztelt polgártársak! A közelgő választás alkalmával olyan képviselőt választanak, a kiben teljesen bizalmuk van, a ki képes legyen önműködően és lelkiismeretesen képviselni.
— Hej, uram, hiszen ha akadna ilyen! — sóhajtott közbe egy elbusult polgár.

(Folytatjuk.)

UJDONSÁGOK.

Requiem Szilágyi Dezsőért.

A Karlsbadban időző zsidóvallásu magyarok gyászünnepe,
Debreczen, augusztus 7.

A csehországi világhírű fürdőből, Karlsbadból express levelet hozott tegnap a posta szerkesztőségünkbe. A levél írója jelenleg Karlsbadban időző Popper Alajos dr. előkelő debreczeni orvos, a Ferencz József-rend lovagja, a ki magasztos ünnepélyről értesíti lapunkat, a mely tegnapelőtt folyt le nagy gyász-pompával az ottani izr. templomban.

A lélekemelő gyászünnepeket Szilágyi Dezső, az elhunyt nagy államférfiu lelkiüdvéért a Karlsbadban időző zsidóvallásu magyarok rendezték.

Az ünnepély programja a következő volt.

1. Praeludium, játéka az orgona.
2. Gyászdal. éneklí a templomi kar.
3. Halotti ima, éneklí a főkántor.
4. Gyászbeszéd, tartja dr. Ziegler Ignác zsidó rabbi, a karlsbadi zsidó község hitszónoka.
6. Záróima, éneklí az énekkar.

A fényesen sikerült gyászünnepeken megjelentek a karlsbadban időző magyar fürdőzők majdnem teljes szám-

ban, sőt más országbeli alattvalók is tömegesen sereglettek a fekete drapériákkal impozánsan díszített zsinagógába.

Kimagasló része volt a kegyeletes ünnepélynek Ziegler Ignác dr. a karlsbadi zsidó hitközség rabbijának gyönyörű, megkapó magyar gyászbeszéde, a mely hazafias szelleműl áthatott, hatalmas szónoklat volt, méltatva az elhunyt államférfiu elvéthetetlen, nagy érdemeit s költői lendülettel esetelve azt a nagy veszteséget, a mi Szilágyi Dezső halálával Magyarországot érte.

A fiatal hitszónok lendületes gyászbeszéde mély benyomást gyakorolt a templomban megjelent magyarokra, zokogás töltötte be a zsinagógát s szem nem maradt szárazon, midőn a főkántor a zsidóknál szokásos hallotti imát mondotta el az elhunyt lelkiüdvéért.

Az impozáns gyászünnepe rendkívüli jó hatást keltett a világhírű fürdőhelyen, mert az elhunyt államférfiu tudvalevőleg nagy népszerűségnek örvendett Karlsbadban.

*** Harstein Kálmán csődje.** Óriási szenzációt keltett a múlt hónapban a debreczeni nábob fiának, Harstein Kálmánnak csődje, ki egymillió-négyszázezer korona tőzsde differencia miatt kért maga ellen csődöt. A törvényszék a csődöt tudvalevőleg elrendelte, csődbiztosul Deák Ferencz törvényszéki bírót, tömeggondnokká pedig Sárosi Géza dr. ügyvédet nevezte ki. Harstein Kálmán ellen a csődügyből kifolyólag Horváth István királyi ügyész a bünvádi perrendtartás értelmében elrendelte a hivatalos vizsgálatot. Az ügyészség e tárgyban ma küldötte át a rendőrséghez a végzést. A vizsgálatot Mile Pál r. fogalmazó fogja vezetni.

*** A megbírságotl főherceg.** A lendő trónörökös, Károly főherceget, a ki minap Magyarországon utazott, egy kis vasuti baleset érte a kies Erdélyben. Nem ugyan afféle vasuti, melyért a biztosító társaságok ezeket szoktak kifizetni egy meghorzsolt kis ujjért is. A kis főherceg maga volt a károsult és fizető fél is egy személyben. Ugy történt a dolog, hogy a kis főherceget megbírságotlák. Károly főherceg ugyanis inkognitóban utazván a m. kir. államvasutak vonalain, igazolványt kapott erre, mely Brassóig, mint utolsó zóna állomásig szólt. Brassóban azonban a főherceget a környezete rábirta arra, hogy ránduljon át Predeálba, az ottani festői szép vidék megtekintésére. A román királynénak, Carmen Sylvának sinajai üdülőhelyét a mikor dicsérték a kis főherceg előtt, ezt el is határozta, hogy megszemléli a csodaszép vidéket, sőt a Sinajában időző román királyi párt is meglátogatja. Midőn aztán a főherceg és kísérete felültek a vonatra, alig hogy kiértek a brassói pályaudvarból, jön a vasuti kalauz s kéri az uraktól a jegyeket. A kis főherceg előmutatja az igazolványát.

— Hja ez nem érvényes! — mondja a kalauz. — Tessék 7 korona 20 fillért fizetni.

A főherceg környezete hiába igyekezett meggyőzni a vasutasokat, hogy az uralkodóház tagjai nem fizetnek a vasuton, annál kevésbbé rendbírságotlathók, a vonatvezető kiállította a bírságról szóló irást s a kíséretében levő gróf Wallis őrnagy ki is fizette a kis főherceg nevében a 7 korona 20 fillért.

*** A Vilmos huszárok Aradon.** A nagyváradi 7-ik Vilmos hászár ezred jelenleg Aradon tartja gyakorlatait. Aradon időzik az ezred debreczeni hadosztályának fiatal hadnagya, Ferencz József braganzai herceg is. Mint le-

velezőnk írja, — a Vilmoshuszárok Aradon és Szabadfalu között, Glogovác, Csiszér, Mondorlak és Fakart községében tartják gyakorlataikat s mindenütt nagy népszerűségnek örvendenek a csinos huszár gyerekek. Az ezred Aradon van elszállásolva.

*** Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Jenev Sándor debreczeni törvényszéki aljegyző, vizsgálóbíró segédet jegyzővé nevezte ki.

*** Kikergette a mostoha leányát.** Egy keményszívű mostoha anya csunyan bánt el gyermekével, a kit pedig jóságos kezekkel nevelni, oktatni kellett volna. Kikergette az első asszonytól való árvát az utcára, keressen ott magának élelmet, fekvőhelyet, ha tud. A megdöbbentő dolog a következőleg történt: Balla János Vendég-utcai hentes tegnap egy kis leányt vitt fel a rendőrségre. A kis leány kedden este sírva ment be Balla boltjába és kért tőle valami enniavót, mert a mostohája kikergette a szegényt az utcára. Balla befogadta a síró kis leányt, jól tartotta, szállást adott neki, másnap aztán felvitte a rendőrségre. A kis leányt Tarcsay Juliskának hívják. Mostoha anyjával együtt lakik Péterfia-utca 66. számú házában. Apja a városhoz közel eső tanyákra jár napszámba dolgozni. Mostohája kegyetlenül bánik vele. Nem ad neki enni és ha kér, üti-veri, sőt gyakran el is kergeti a háztól. Így történt kedden délután is. A kis leány kenyeret kért, mire rossz lelkű mostohája megverte és mikor a szegény kis leány sírt, kikergette az utcára. Az éhségtől és a kegyetlen bánásmódtól megkínózva került Tarcsay Juliska Ballához, ki aztán a kis leányt átadta a rendőrségnek. A rendőrség intézkedett, hogy a szegény gyermek visszamenjen apja házához, a kegyetlen mostoha pedig elvegye méltó büntetését.

*** A hajdu osalád drámája.** Szabó Imre városi hajdu bűnügyében, kit a felesége mérgezéssel vádol, a rendőrség tegnap fejezte be a vizsgálatot. Tegnap újból kihallgatta Fittler Jenő ugy Szabót mint feleségét, de mindketten megmaradtak előző vallomásuk mellett. Fittler az iratokat áttette a királyi ügyészséghez, Szabó Imrét is átkísérték reggel 9 órakor az ügyészség börtönébe. A további vizsgálat most már a királyi ügyészség és a vizsgálóbíró teendője.

*** Megkerült az ellopott ló.** Nagy volt a szomorúsága a múlt hónapban Kerékgyártó Sándor mezőőrnek. Legbecesebb vagyonát, jó hátsólovát elkötötte valaki. A rendőrség sokáig nyomozott a tolvaj után, de nem tudott nyomra akadni. Tegnap este lefektetés előtt felsőhajtott Kerékgyártó:

— Hej, csak a lovam adná vissza a mindenhatót.

— Nem történnek ma már csodák — válaszolt a sóhajtsra Kerékgyártóné. Ki tudja hanyadik határban legel a pejko.

De az asszonynak ezuttal nem volt igazsága, mert csakugyan csoda történt. Mikor Kerékgyártó reggel kiment a ház elé — majd elájult a meglepetéstől. Ott legelt a ló a ház előtt teljes otthoniassággal — s nagyot nyertett, mikor meglátta a gazdáját. Csak hogy a szegény állat árnyéka lett önmagának. A jól hízalt mezőrendőri lóból egy ütött-kopott tayigás ló lett. Míg el nem lopták — megért vagy 60 pengőt, most pedig a bőréért sem adnának 10 forintot. Kerékgyártó elkéservedve emelt panaszt az ismeretlen tolvaj ellen, a ki ugyan visszahozta lovát, de annyira tönkretette, hogy nincs köszönet visszatérésében.

*** Szerencsétlenség a király palotájában.** A királynak most épülő palotájában, mint fővárosi tudósítónk telegrafálja, a Kossuth Lajos-utca és a Ferenciek terén szerencsétlenség érte Molnár János 69

éves napszámot. Egy második emeleti állványról lezuhant az utcára. A mentők a Rókusba akarták vinni, de utközben meghalt. Holttestét a a törvényszéki orvostan intézetbe szállították.

*** Botrány a vasutnál.** Csinos jelenet játszódott le tegnap este a vasuti váróteremben. Mihálics István ujfelhértői dohányos volt a jelenet főszereplője. Ugyanis a vásáron dolga lévén, bejött Debreczenbe. A mint a dolgát elvégezte, olyan takarosan bepálinkázott, hogy este a váróteremben, hol a Fehértó felé induló vonatot várta, az asztal tetején tánczolt és több ehhez hasonló kellemes dolgot produkált az utazó közönség nagy gaudiumára. A botrány eljutott a vasuti rendőrség fülébe is — és Mihálics István jókedve a Szent-Anna-utcazi bűnügyi kóterben ért véget.

*** Mikor a kocsis részeg.** Kapitány Elek kocsis tegnap délután csaknem vesuti szerencsétlenséget idézett elő a Piacz-utcán. A helyi vasut sinjei mellé állította gazdája lovait és hogy el ne szokjenek meg is lánczolta mindkettőt. A két ló eleinte békén túrta a lánczot, de a hosszas várakozást megunva, egyszer csak felfordították a kocsit. Ép abban a pillanatban rohogott a tehervonat a Piacz-utcán. Ha véletlenül ellengőzt nem ad a gépész, kocsis és lovak összetörve hevernek a sineken, a vigyázatlan kocsis ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

*** Az új tizkoronás bankjegyek.** A legközelebbi napokban jelenik meg a két kormányának hirdetése, mely elrendeli az ötforintos és tizenforintos államjegyek beváltását, a mi előzménye az új tizkoronás bankjegyek kiadásának. Az új tizkoronás bankjegyek kiadása szeptember 1-én, illetőleg, mivel ez vasárnapra esik, szeptember 2-án kerülnek forgalomba. Összesen még 112 millió forint államjegy van forgalomban, mely összegből 80 milliót, vagyis 160 millió koronát tizkoronás bankjegyekkel, 32 milliót, vagyis 64 millió koronát pedig ezüst ötforintosokkal fogják helyettesíteni. A tizkoronás bankjegyek külön fedezetére a két pénzügyi kormány aranyban 160 millió koronát, illetőleg Magyarország 48, Ausztria pedig 112 millió koronát adott át az osztrák-magyar banknak.

*** Elveszett egy hosszuszőrű 8 hónapos fehér vizsla, feje és fülei kávébarna színűek, Darabos u 9. sz alól.**

x Buosuzás. Mindazon tisztelt vendégeimnek, barátaim, szak- és kartársaimnak, kik jóindulatu támogatásaikkal, barátságaikkal debreczenben tartózkodásom ideje alatt szerencsétlenni szivesek voltak, most végleges elutazásom alkalmával ez uton mondok köszönetet és Isten hozzádot Kiss Lajos, kávé.

x Dr. Balkányi Emil városi kerületi orvos lakását Egyháztér 11. sz. a. Vecsey Imre házába tette át.

x Fűszerüzlet berendezés olesó áron eladandó. Czim: e lap kiadóhivatalánál.

Legegészségesebb ital az ebés-ártézi forrás viz. Fűszerüzletekben, kávéházak, vendéglőkben kapható. Főraktár: Piacz-utca 7. szám.

Nyilatkozat.

A szolyval viz nagy szénsev-tartalmánál fogva kiváló élvezeti viz, ugy-szintén a Luhi Erzsébet is; ez kőilő-nősen a légzőszervek hurutos bántal, mainál kiválóan válik be.

Dr. Kres Gyula banya-orvos Vashegy.

A szolyval ásványviz kítűnő üdítő ital, a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

EGYLET.

Munkások nyugdíjintézete. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének debreczeni fiókja e hó 4-én rendes havi választmányi gyűlést tartott **Keller Jakab** elnökelete alatt. A gyűlésen az egylet vagyonaát vették számba, melyszerint a központi-pénztár vagyona 454,989 korona 43 fillér, taglétszáma 15,073; az egylet debreczeni fiókjának külön alapja 345 korona 77 fillér, taglétszáma 244. Az egylet ügyei iránt a tagok kelő érdeklődést mutatnak, a mi a haladás biztos jele.

**BORHOZ LEGJOBB!
KITÜNŐ ASZTALIVIZ
ÉS
NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.**

MULATSÁGOK.

A Debreczeni Dalegylet dalesté lye. Több ízben megemlékeztünk már arról a kellemesnek ígérkező estélyről, melyet a Debreczeni Dalegylet augusztus hó 8-án, csütörtökön a Dobos-pavilonban tart **Mácsay Sándor** egyleti karnagy vezetése s **Rácz Károly** teljes zenekarának közreműködése mellett. Ez estélyen mutatják be azokat a koszoruzott pályaműveket, a melyek a Tiszavidéki kerületi dalos szövetség f. hó 24-25-én tartandó nagy ünnepélyének egyik legvonzóbb s legfényesebb pontjai lesznek. A műsor a következő: Falu végén (Wuschingtól). Bár merre jár. (Lánytól). Edes hazám (Hubertől). Körner nóták (Székácsától). Rajnai ut (Beschnitt-től.) Az estély kezdete pontban fél 9 órakor. Belépti-díj személyenként 2 korona. Család-jegy 3 személyre 4 korona. Egyleti alapító és pártoló tagok szabadjegyeiknek felmutatása mellett a pénztárnál belépti jegyet nyerne. Műsor után reggelig tartó tánc következik.

SZÍNHÁZ és ZENE.

(Makó Lajos Debreczenben.)
A budai szinkór jeles igazgatója **Makó Lajos** ma szerdán Debreczenbe érkezett, hogy pályázatát a debreczeni

színházra beadja. A pályázat tudvalevőleg szombaton e hó 10-ikén jár be. Makó előbb információkat is szerez színházunkra vonatkozólag se végből érintkezésbe lép a színügyi bizottság tagjaival. **Pályázatát szombati feltétlenül beadja.** Ketten fognak tehát versenyezni színházunkért — ő és **Komjáthy János.** A pályázatokat a színházbizottság augusztus 12-én kedden fogja felbontani. Makó Lajos különben **Szüksay Gyula** szívesen látott vendége.

(Uj rend a vidéki színésznél.)
A színtársulatok játszási engedélyének kiadása ügyében elvi jelentőségű határozatot hozott a belügyminiszter. Eddig a kisebb városokban a rendőrkapitányok és főszolgabírák döntöttek a játszási engedélyek kiadása ügyében, most a belügyminiszter a XXXI. t. cz. 3. §-a alapján elrendelte, hogy ott, hol színügyi bizottság nincsen, a képviselőtestület, illetőleg a községi előjáróság hivatott a színtársulatok játszási engedélynek megadására, vagy eltiltására. A belügyminiszter eme rendelete sokat lendít kisebb színházaink helyzetén, mert ezeknek existenciáját a multak tapasztalata szerint sokszor a főszolgabírák és rendőrkapitányok is megnehezítették azzal, hogy a játszási engedélyt önhatalmúlag megtagadták, vagy visszavonták tőlük.

(R. Réthy Laura) asszony, az ismert primadonna, aki nemrégiben a Magy. Kir. Operaházban is vendégszerepelt szerződötési czélból, miután ezen szerződötés nem jött létre, a jövő idényre **Relle István** pozsonyi társulatához szerződött, Ha Relle előbb kezdte volna társulatát jeles művészi erőkkel kiegészíteni, megkímélhette volna magát az utóbbi időben oly gyakran és jogosan ellene irányuló vádaktól és támadásoktól.

Laptulajdonos: **Csokonai-nyomda.**

**Kitünő faj és csak érett
csemegeszőlőt**

ajánl
e hó közepétől a
sétakerti csemegeszőlő-telepéről
Kardos László.
Értekezhetni: **Kossuth-utca 9.**
A telep megtekinthető:
Simonyi-ut 11. sz.
Telefon 113. Termés
300 mtrm. körül.

Csonka Dániel

Önműködő ablak-görfüggöny felszerelő
Debreczen, Kossuth-utca 25.

Czélyszerűsége, olcsósága, tartósága és kényelmességénél fogva felülmúlhatatlan. A rudak önműködése által az eddig előfordult kellemetlenségek, mint egyoldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy azok elszakítása teljesen ki van zárva. A redőny tetszés szerinti magasságban megáll mindenkor feszesen és simán gördül fel, a mi a szövet tartóságára nézve igen előnyös.

Az amerikai redőnyrud bármely ablaknál alkalmazható, a rud be- vagy kiakasztása felette egyszerű és egy percnyi idő alatt eszközölhető.

Teljes tisztelettel:
Csonka Dániel.

Magyarország leghíresebb
aszó-dény-gyógyforrásai a

Bikszádi Sztójkai gyógyi mint a drága Selters. A asomos a karlsbadival.

Bérlők: **Almer Lajos és Károly** Nagybánya.
Kapható minden fűszerüzletben.

**„Hortobágy“ gőzmalom
Debreczen.**

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a helybeli **Mester-utczán** levő u. n. „**Hungária**“ malmot (régiben **Parragh** malom) megvettük és azt

„Hortobágy“ gőzmalom

cézég allat üzembe hoztuk. Malmunkat, egészen ujjonnan át-alkatva, a legjobb műszaki szerkezetekkel ellátva, akként rendeztük be, hogy az egy műórlés, mint a sima órlés és darálás körüli legnagyobb igényeknek is teljesen megfelelő legyen.

Buzaszükségletünk beszerzésénél, bármilyen mennyiséget, mindenkor a legmagasabb napi árban vásárolunk és igyekezni fogunk, hogy pontos és lelkiismeretes kiszolgálással a n. é. közönség nagyrabecsült bizalmára magunkat érdemessé tegyük.

Tisztelettel

**„Hortobágy gőzmalom“
Auficht Alajos és Vilmos.**

5266. szám
1901.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa ezennel közhírré teszi, miszerint a várostulajdonát képező következő földbirtokok u. m.:

1. A **Baresay-féle** házutáni 7 hold 650 □-öl területű ondódi szántóföld az 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.
2. A **vargakert** melletti 21 hold 1275 □-öl föld az 1901. évi október 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.
3. A **tégláskert** északi oldala és a vasut közt fekvő 26 hold 1208 □-öl föld a folyó 1901. évi október 1-től 1907. évi október 1-ig terjedő 6 évre.
4. A **postakert** melletti 18 hold 300 □-öl föld az 1901. évi október 1-től 1907. évi október 1-ig terjedő 6 évre.
5. A **boldogfalvai-kert** és a m.-píresi-ut közt fekvő 36 h. luczernás föld az 1901. évi október 1-től 1907. évi október 1-ig terjedő 6 évre.
6. A város telkei után a felosztott belső közlegelőből kiadott s az **Apafa erdő**től a szikigyakori bérlet határáig terjedő 441 hold és 26 □-öl ujosztású föld az 1901. évi november hó 1-től 1907. évi november hó 1-ig terjedő 6 évre.
7. A **sintértelep** háta megetti homok hordásos föld az 1901. évi október hó 1-től 1907. évi október hó 1-ig terjedő 6 évre.
8. A **hatvan-utcai** temető éjszaki oldala és a mester-utcai sorompó mellett fekvő 1 3/4 hold föld a f. 1901. évi október 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.
9. A **salétrom-laktanya** hátamegett fekvő 5. h. legelő a f. 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.
10. A **Józsa-kert** és a **Nagyerdő** közt fekvő s az 1661. sorsz ház. után kiosztott **Holesy Arnold-féle** 2 és 2692/10,000 osztályozott hold ujosztású föld az 1901. évi október 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.
11. A **várad-utcai** cigánysor végén, a sertés vásártérre vezető ut jobb oldalán fekvő eddig is faraktárnak használt 1200. négyszögöl terület a f. 1901. évi október 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.
12. A **várad-utcai** sorompónál a fehértemplomi állami-ut baloldalán fekvő s az iratok közt levő vázlaton A. B. C. D. betűkkel jelölt 1200. négyszögöl terület a f. 1901. évi október 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.
13. A **sétaker** végében fekvő 1118 négyszögöl majorsági föld az 1901. évi október hó 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.
14. Az **ispotály lapostól** a miklós utcai régi sorompó házig a hajdusoboszlói-ut mentén elvonuló, bekerítetlen, árokkal el nem különített, tehát szabadon levő területek a f. 1901. évi október 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.
15. Az új lovasági laktanyával szemben, a hadházi-rut jobb oldalán fekvő s **Hegedüs Istvántól** és **nejétől** kisajátított majorsági föld, illetve major a f. 1901. évi október 1-től 1902. évi október 1-ig terjedő 1 évre.
16. Az új lovasági laktanyával szemben a hadházi-ut jobb oldalán fekvő s **Juhász Józsefné Gombos Juliánától** kisajátított majorsági föld, illetve major a f. 1901. évi október 1-től 1902. évi október 1-ig terjedő 1 évre.
17. Az államvasuti pályaudvar mellett fekvő I., II., III. és IV. számú faraktári helyek azon területekkel, melyek a mellékelt vázlatban kitüntetve vannak az 1901. évi október 1-től 1904. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre.
18. A m.-píresi-ut melletti 12 hold 411 □-öl föld az 1901. évi október 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.
19. A **csödörös** epreskert melletti 120 hold 185 □-öl föld az 1901. évi október 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre.
20. A **Tamássy-féle** b.-guthi kaszálló az 1901. évi október 1-től 1904. évi október 1-ig terjedő 3 évre

a folyó évi augusztus hó 28-án d. e. 9 órakor a városháza nagytermében megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatni fognak, a mely árverésre az árverelni szándékozók azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők s a kikiáltási ár 10% árverelni szándékozók által az árverés foganatosításával megbízottak kezéhez készpénzben lefizetendő.

Debreczen, 1901. évi július hó 29-én.
A városi tanács.